



# STATANAEV

Ročník VII.

15. 2. 2025

Číslo: 12

ŠIESTA NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ

R.: Blažení tí, čo kráčajú podľa zákona Pánovho.

## Mt 5, 17 - 37

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Nemyslíte si, že som prišiel zrušiť Zákona alebo Prorokov; neprišiel som ich zrušiť, ale naplniť. Veru, hovorím vám: Kým sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani jediné písmeno, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nesplní.

Kto by teda zrušil jediné z týchto prikázaní, čo aj najmenšie, a tak by učil ľuď, bude v nebeskom kráľovstve najmenší. Ale kto ich zachová a tak bude aj učiť, ten bude v nebeskom kráľovstve veľký.

Preto vám hovorím: Ak vaša spravodlivosť nebude väčšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdete do nebeského kráľovstva.

Počuli ste, že otcom bolo povedané: ‚Nezabiješ!‘ Kto by teda zabil, pôjde pred súd. No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá. Kto svojmu bratovi povie: ‚Hlupák,‘ pôjde pred veľradu. A kto mu povie: ‚Ty bohapustý blázon,‘ pôjde do pekelného ohňa.

Keď teda prinášaš dar na oltár a tam si spomenieš, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar tam pred oltárom a choď sa najprv zmieriť so svojím bratom; až potom príď a obetuj svoj dar. Pokonaj sa včas so svojím protivníkom, kým si s ním na ceste, aby ťa protivník nevydal sudcovi a sudca strážnikovi a aby ťa nevrhli do väzenia. Veru, hovorím ti: Nevyjdeš odtiaľ, kým nezaplatíš do ostatného haliera.

Počuli ste, že bolo povedané: ‚Nescudzoložíš!‘ No ja vám hovorím: Každý, kto na ženu hľadá žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci.

Ak ťa zvádza na hriech tvoje pravé oko, vylúp ho a odhod' od seba, lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby sa malo celé tvoje telo dostať do pekla. A ak ťa zvádza na hriech tvoja pravá ruka, odtni ju a odhod' od seba, lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby malo ísť celé tvoje telo do pekla.

Ďalej bolo povedané: ‚Kto prepustí svoju manželku, nech jej dá priepustný list!‘ No ja vám hovorím: Každý, kto prepustí svoju manželku, okrem prípadu smilstva, vystavuje ju cudzoložstvu; a kto si vezme prepustenú ženu, cudzoloží.

A zasa ste počuli, že otcom bolo povedané: ‚Nebudeš krivo prisahať, ale splníš, čo si Pánovi prisahal!‘ No ja vám hovorím: Vôbec neprisahajte ani na nebo, lebo ono je Božím trónom, ani na zem, lebo ona je podnožkou jeho nôh, ani na Jeruzalem, pretože je mestom veľkého Kráľa, ani na svoju hlavu neprisahaj, lebo ani jediný vlas nemôžeš urobiť bielym alebo čiernym.

Ale vaša reč nech je ‚áno - áno‘, ‚nie - nie‘. Čo je navyše, pochádza od Zlého.“



Po tom, čo Ježiš predostrel logiku nebeského kráľovstva v blahoslavenstvách a vyzval svojich učeníkov, aby boli soľou zeme a svetlom sveta, hovorí, že neprišiel Zákonom zrušiť ale ho naplniť. Ježiš objasňuje práve v týchto veršoch, ktoré sú predmetom nášho záujmu, aký je jeho vzťah k „starému“. A zdá sa to práve na mieste, aby tak urobil po svojej úvodnej programovej reči. Treba priznať, že interpretácia týchto slov nie je jednoduchá a dala v dejinách cirkevného spoločenstva vykladačom Ježišových slov zabráť.

Na jednom kraji spektra výkladov sa môžeme stretnúť s názorom, že Ježiš slovami „naplniť“ a „ale ja vám hovorím“ nahradil Starý zákon, v zmysle radikálnej diskontinuity – je tu čosi nové, čo s tým starým nemá nič alebo takmer nič spoločné.

Na kraji druhom zas možno počuť aj takých, ktorí tvrdia, že Ježiš naplnením myslel poslušnosť zachovávaniu Zákona, teda Tóry, do jej posledného detailu, ako sa to na prvý pohľad snáď môže aj zdať zo slov verša 18. Ako to už býva, pravda sa pravdepodobne skrýva kdesi uprostred.

Kľúčovým sa teda stáva chápanie slova „zrušiť“ a „naplniť.“ Zároveň však potrebujeme vnímať tieto slová vo svetle ďalších Ježišových slov na podobné témy v celom evanjeliu.

Keď Ježiš používa toto slovo „zničiť“ nechce sa tým úplne dištancovať od Zákona, ale skôr sa na neho odvoláva, ako to urobí v nasledujúcich veršoch. Ťažko sa teda dá povedať, že by Ježiš v tom, čo nasleduje po slovách „no ja Vám hovorím“ chcel povedať že to, čo prináša je nahradením toho predošlého.

Zároveň však hneď nato používa sloveso „naplniť“, nie „uskutočniť.“ Ak chce Matúš vyjadriť uskutočňovanie nejakých príkazov, používa na to iné slovo. Ak by sme chceli chápať slovo „naplniť“ jednoducho v zmysle „uskutočniť“ či „vykonať“ stratilo by sa nám čosi z napätia, ktoré sa chce vytvoriť postavením týchto dvoch. Naplniť teda znamená viac než len uskutočniť.

Keď sa Ježiš v nasledujúcich veršoch uchyľuje k tzv. antitézám, používa známu rabínsku techniku. V rabínskej literatúre sa používa slovné spojenie „..., a/ale ja vám hovorím...“, keď rabín podáva svoje vysvetlenie Zákona a chce sa tak odlíšiť od vysvetlení iných rabínov. Ježiš sa vyhraňuje voči interpretácii toho istého Zákona týmito skupinami. Ježiš tak, aj keď je ďaleko od toho, aby rušil „staré“ chce zjaviť jeho konečný/plný/skutočný zmysel, tak že podáva nový výklad.

Výrazy „ani jediné písmeno ... ani jediná čiarka“ ďalej rozvíjajú a podčiarkujú myšlienku vyjadrenú v predchádzajúcom verši, ktorý hovorí o naplnení podstatného/pravého zmyslu Zákona. Neznamená to teda, že by Ježiš nabádal svojich učeníkov k doslovnému zachovávaní každej čiarky Zákona, ale k plneniu Božej vôle, ktorej podstata je v Zákone vyjadrená.

Rovnako, spravodlivosť, o ktorej sa hovorí vo verši 20, nie je spravodlivosť v zmysle právnickom a ani spravodlivosť, či ospravedlivenie v zmysle Pavlovskom ako nezaslúžený dar spásy. Spravodlivosť tu dostáva svoj význam vo svojom kontexte v súvislosti so Zákomom a jeho naplnením. Spravodlivosť je tu potom to, čo je v zhode z Božou vôľou, ktorá sa prejavuje v naplnení Zákona „Ježišovým štýlom“ a nie „ľudskými príkazmi.“

Ježišove slová tak nie sú orientované na rituály a ich presné dodržiavanie (trhať klasy od hladu hoci aj v sobotu, jesť či nejесť neumytými rukami, alebo isté druhy zvierat áno a iné nie a pod.), ale, ako to ukazujú tzv. antitézy dnešného evanjelia, na dobro človeka a jeho vzťahov, čo je zmysel Zákona a Božia vôľa. To, že zabiť, smilniť, krivo svedčiť... je hlboko v rozpore s Božou myšlienkou stále platí. Ale to, čo nasleduje odhaľuje Boží pohľad na podstatu veci a prehlbuje chápanie vzájomnej lásky. K jej plnosti nepatrí len to, že sa budem snažiť nezabiť, ale aj to, že nebudem svojmu bratovi dávať nálepky, ktoré mu nepatria, či dokonca robia z neho toho, kým nie je. Ježišove antitézy sú tak liekom proti minimalizmu lásky.